

КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ ДІТЬМИ

Наталія МИХАЙЛОВА, Ігор ГРИГУС

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука*

Постановка проблеми: Питання про соціальний статус осіб з розумовими вадами на даний момент дуже актуальне в усіх країнах, тому що скрізь є значна кількість таких людей і тенденції до зниження їхньої кількості не спостерігається [2,4].

Діти з важкими розумовими вадами не здатні до самостійного життя, потребують опіки, однак при створенні для них спеціальних умов, вони стають частково працездатними і можуть бути соціально адаптованими. Між тим, відсутність або недостатність необхідної допомоги цим дітям веде до тяжких наслідків. Наявність дитини з особливими потребами - найглибша трагедія для їх сімей, яка дуже часто веде до того, що один з членів сім'ї повинен залишити свою роботу і взяти на себе обов'язки доглядальниці при дитині. Тяжка розумова відсталість і обмеженість у можливості навчатися цих дітей призводить до того, що вони залишаються поза системою спеціальної освіти [3,6,7].

Дослідження доводять, що цього можна значною мірою уникнути, якщо створити для них адекватну систему корекційного навчання і виховання, трудової підготовки і, в подальшому, використання їх праці в спеціальних майстернях чи реабілітаційних центрах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиріччя до закладів освіти у всьому світі почали залучати дітей з розумовими і фізичними вадами. Інтегроване навчання – це відносно нове явище для української системи освіти. У більшості випадків діти з функціональними обмеженнями попадають у масові установи досить рідко й випадково. Незважаючи на практичний досвід інтеграції окремих дітей з відхиленнями в розвитку й початок дослідницьких робіт, у цілому в цей час національна система загальної освіти не готова до реалізації принципу інтеграції. У масових загальноосвітніх установах повністю відсутні фахівці, здатні забезпечити корекційну роботу з дітьми, що мають відхилення в розвитку. Немає умов для створення необхідного режиму, для професійно-трудової підготовки, немає необхідних технічних засобів навчання [5].

Проблема адаптації дітей із психологічними вадами до життя в сучасному суспільстві є надзвичайно актуальною, оскільки ані програм, ані підручників, ані навчальних посібників для цієї категорії дітей в Україні ще не було створено. Використовувались і використовуються окремі російські підручники для допоміжних шкіл, які малодоступні для осмислення, і це гальмувало інтелектуальний розвиток дітей, утруднювало вироблення ними загально трудових умінь і навичок, необхідних у повсякденному житті, для трудової діяльності. Своєчасна діагностика, психокорекція, виховання, розвиток, навчання можуть і повинні полегшити долю цієї категорії дітей, їх адаптацію до життя в сучасному суспільстві, до виконання нескладної, посильної роботи [1].

Мета роботи. Визначити особливості реабілітаційно-виховного процесу та корекційного навчання дітей з розумовими вадами.

Організація досліджень. Для вивчення цієї проблеми ми підібрали 24 дитини з розумовими вадами контрольної групи і 24 дитини з розумовими вадами експериментальної групи, віком від 6 до 12 років з діагнозом олігофренія. Термін проведення дослідження – 12 місяців. Протягом року з дітьми експериментальної групи проводилися різні заняття, які були спрямовані на всебічний розвиток дітей, виявлення позитивних і згладжування негативних сторін особистості, виконання більш адаптованими соціально, навчання різним вмінням.

Проведене дослідження щодо визначення різних вмінь та навичок дітей з розумовими вадами виявило, що всі діти експериментальної і контрольної груп погано повторювали загально-розвиваючі вправи. Їм, окрім пояснень, необхідно було показувати і допомагати фізично. Більшість дітей не могли виконувати елементарні дії в побуті. Через слабкість м'язів рук і порушення координації, більшість дітей не могли виконувати різні дії, які необхідні щодо підготовки до навчання трудовим діям. Поганий розвиток координації, спритності завжди їм не вдалося оволодіти різними вправами і іграм з м'ячем. Діти експериментальної та контрольної груп не орієнтувалися в залі реабілітації і не могли принести речі, які знаходилися на невеликій відстані від них. Вони погано вступали в контакт з іншими дітьми, не звертали на них увагу. В більшості дітей спостерігалась неадекватна поведінка, яка заважала прививати дітям трудові навички.

Результати дослідження та їх обговорення. Виховання дітей з важкими розумовими вадами, з однієї сторони, має завдання, спільні з завданнями виховання всіх дітей загалом, з іншої сторони, ці завдання дуже специфічні.

Цілі та завдання, спільні щодо виховання та навчання всіх дітей, - це спрямування на всебічному розвитку, виявленню позитивних сторін особистості. Щодо дітей з важкими розумовими вадами, ці цілі залишаються актуальними, але при їх здійсненні необхідно враховувати значно більш низький рівень їх можливостей, необхідно застосовувати особливі методичні прийоми, приділяти увагу вихованню навичок звичок культурної поведінки і самообслуговування.

Дослідження виявило, що діти з важкими розумовими вадами не змогли самостійно використовувати знання, які в них є, розгублюються при зміні умов самостійного аналізу ситуації, вибору рішення нескладних життєвих ситуацій. Діти з важкими розумовими вадами, яка засвоїла елементарні знання, але її не навчилися, вона не звикла постійно в житті користуватися цими знаннями, не використовувала, використовує неадекватно, практично нічим не відрізняється від дитини з важкими розумовими вадами, яку не вчили.

Метою нашої виховної роботи під час проведення дослідження була соціальна адаптація, навчання трудовим навичкам і подальше пристосування їх до умов життєвих випадках, коли вони бувають включені в оточуюче їх соціальне середовище. Ми використовували всі пізнавальні можливості дітей, розвивали в них життєві навички, щоб вони в подальшому змогли самостійно себе обслуговувати, виконувати в побуті просту роботу.

Основні завдання, які ми ставили щодо виховання дітей з важкими розумовими вадами:

- Розвиток всіх психічних функцій і пізнавальної діяльності дітей в процесі навчання та корекція їх недоліків.

- Виховання дітей, формування в них правильної поведінки.
- Трудове навчання і підготовка до самообслуговування.
- Емоційний і комунікативний розвиток дітей.
- Фізична реабілітація.

Дослідження довело, що максимально можливий розвиток дітей з важкими розумовими вадами в процесі навчання може бути досягнутий лише при дотриманні певних умов: якомога можливий більш ранній початок корекційної роботи; сприятливі сімейні умови і тісний зв'язок спеціального закладу з сім'єю; застосування адекватних програм й методів навчання, які відповідають реальному віковому періоду і реальним можливостям цих дітей та цілям їх виховання.

Основну увагу при проведенні занять ми спрямовували на наступні сторони психічного і фізичного розвитку: розвиток загальної моторики і моторики рук та пальців; самообслуговування; вміння слухати дорослих і виконувати прості практичні інструкції; вміння бачити і розрізняти в навколишньому світі предмети та їх окремі властивості, чути й розрізняти звуки, користуватися предметами практично, відповідно до їх призначення; розвиток мови дітей; розвиток елементарних трудових навичок, позитивного відношення до праці; виховання адекватної поведінки.

Після проведення запропонованих нами занять, діти з розумовими вадами експериментальної групи навчилися повторювати вправи за викладачем, хоча дітям потрібен був різний час, щоб засвоїти їх. Діти, які були спокійнішими та уважнішими, швидше засвоювали нові навички, трудові вміння. Після застосування різних рухливих ігор та естафет всі діти навчилися бути швидшими і спритнішими, краще оцінювали ситуацію, в них покращилася загальна моторика, що в свою чергу дало змогу дітям з важкими розумовими вадами краще засвоювати трудові дії, використовувати предмети за призначенням і виховати адекватну поведінку. Проведення різних вправ та Ігор, спочатку з великими та легкими м'ячами, потім розмір м'ячів зменшували, сприяло розвитку в дітей координації, спритності та допомогло їм оволодіти різними вправами й іграми з м'ячем і розвинути моторику рук і пальців, що сприяло навчанню дрібних дій в побуті та самообслуговуванні. Швидше вчилися діти, в яких була адекватна поведінка до різних ситуацій.

Дослідження довело, що виховний процес, який має за мету формування системи життєво необхідних умінь та навичок, повинен відбуватися в умовах певних ситуацій. Навчання можна вважати закінченим лише в тому випадку, якщо навички стали звичками.

Всі діти контрольної групи в кінці дослідження залишилися на такому ж ступені розвитку, що мали на першому обстеженні через те, що вони весь час перебували вдома і з ними не заняття по спеціальній роботі і вихованню.

Література

1. Гармаш О.В., Мацько Н.Д. Корекція просторових уявлень у дітей з психофізичними вадами // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей. – К., Вид-во Університет „Україна”, 2005. – 62 – 64с.

2. Исаев Д.Н. Умственная отсталость у детей и подростков. Руководство. – СПб.: Речь, 2003. – 391с.
3. Литовш Н.Л. Адаптивная физическая культура. Психолого-педагогическая характеристика детей с нарушением в развитии: Учеб. пособие. – М.: Спорт Академ Пресс, 2002. – 140с.
4. Маллер А.Р., Цигото Г.В. Воспитание и обучение детей с интеллектуальной недостаточностью: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр „Академия”, 2003. – 208с.
5. Мирошніченко Н.О. Питання інтегративного навчання дітей інвалідів. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: тези доповідей. – К., Вид-во університету „Україна”, 2005. – 52–55с.
6. Обучение детей с нарушением интеллектуального развития (Олигофренопедагогика): Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Б. П. Пузанов, Н.П. Коняева, Б. Б. Горский и др.; Под ред. Б. П. Пузанова. – М.: Издательский центр „Академия”, 2003. – 272с.
7. Специальная педагогика: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л.И. Аксенова, Б.А. Архипов, Л. И. Белякова и др.; Под ред. Н. М. Назарова. – М.: Издательский центр „Академия”, 2003. – 272с.

КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ ДІТЬМИ

Наталія МИХАЙЛОВА, Ігор ГРИГУС

Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка С.Деканозіса

Анотація. В статті висвітлені особливості корекційного навчання дітей розумовими вадами. Обґрунтована необхідність виховної роботи з дітьми з розумовими вадами, щодо їх всебічного гармонійного розвитку, інтеграції в суспільство та соціальної адаптації.

Ключові слова: реабілітаційно-виховний процес, корекційне навчання дітей розумовими вадами.

КОРРЕКЦИОННАЯ РАБОТА С УМСТВЕННО ОТСТАЛЫМИ ДЕТЬМИ

Наталья МИХАЙЛОВА, Игорь ГРИГУС

Международный экономико-гуманитарный университет им. акад. С. Деканозиса

Аннотация. В статье показаны особенности коррекционного процесса коррекционного обучения детей с умственными недостатками. Обоснована необходимость воспитательной работы с детьми с умственными недостатками относительно их всестороннего гармонического развития, интеграции в общество и социальной адаптации.

Ключевые слова. Реабилитационно-воспитательный процесс, коррекционное обучение, умственно отсталые дети

CORRECTIVE EDUCATION WORK WITH MENTALLY BACKWARD CHILDREN

Natalya MIHAYLOVA, Igor GRIGUS

The International Economy-humanitarian University named after akad. S. Demiyanchuk

Abstract. In the article is shown to the feature of educating process and correction teaching of children with the mental failings. The necessity of educating work is grounded with children with the mental failings, in relation to their comprehensive harmonic development integration in society and social adaptation.

Keywords. Rehabilitations and educating process, correction teaching, mentally backward children.

ВПЛИВ ВЕСТИБУЛЯРНИХ ПОДРАЗНЕНЬ НА ПОКАЗНИКИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФІЇ У БОКСЕРІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Володимир МІНІН

Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського

Постановка проблеми. Відомо, що вестибулярна система має три найважливіші напрями у формуванні адекватного просторового положення організму в гравітаційному полі: формування на основі інерційно-гравітаційних констант просторового образу і перенесення його модальності в сферу зорового сприйняття; формування програми компенсаторних рухових актів, згідно якої включається діяльність соматичних механізмів регуляції положення тіла в просторі і, нарешті здійснення пускових впливів у сфері вегетативної нервової системи, основне призначення яких – енергетичне забезпечення рухових реакцій, завжди реалізованих в природних умовах при статичних або динамічних поляганнях вестибулярного апарату. Проте представляє інтерес прояв тих або інших вестибулярних функцій при пасивному їх сприйнятті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відомо, що існують обширні біологічно обумовлені зв'язки вестибулярного апарату майже зі всіма життєво важливими утвореннями головного мозку [1, 2]. Різні стани ЕЕГ-феноменів корелюють з процесами обробки сенсорної інформації, у тому числі і інформації йде від кіноцилій і стереоцилій інтегрованою через ядро Бехтерева, ядро Дейтерса, ядро Швальбе, нижнє ядро Ролера, а останні у свою чергу з моторними і вегетативними центрами [3]. Дослідження особливостей електричної активності головного мозку спортсменів, є інструментом в уточненні меж норми, оскільки у них склався певний стереотип взаємостосунків (у наслідок багаторічних тренувань) вестибулярного аналізатора і інших сенсорних систем. Важливі виявлення передпатологічних процесів, і процесів прихованого стомлення за допомогою встановлення